

Religion NOW: 16. Symposium der Studierenden der Religionswissenschaft¹

Jan Polívka, FF MU, Ústav religionistiky

Ve dnech 21. až 24. května jsem měl možnost zúčastnit se na univerzitě v Heidelbergu již 16. mezinárodního symposia studentů religionistiky. Pořadatelem jsou každý rok studenti z jiné německé univerzity. Většina konference tudíž probíhala v němčině, ale snahou organizátorů je přejít na angličtinu a tím otevřít konferenci i studentům z cizích zemí, kteří německým jazykem nevládnou. Přesto byly drtivou většinou i letos přítomni studenti německých univerzit a zástupci ostatních zemí byli, vyjma mojí osoby, alespoň na studijním pobytu v Německu. Konferenční poplatek byl velice mírný, ale i přesto obsahoval spoustu příjemných doplňků (bezplatné MHD v době konference, přístup na univerzitní WIFI síť, aj.). První den byla na programu kromě registrace už jen podvečerní prohlídka města, kde jsme se dozvěděli mnoho zajímavostí z historie města i samotné Ruprech-Karls Universität, která je nejstarší fungující univerzitou v Německu.

Program prezentací se rozběhl až v pátek po vydatné snídani ve studentském klubu. Symposium nabízelo mimořádnou příležitost – prostor jedné hodiny na každou prezentaci. Tématům tedy bylo možno věnovat se do hloubky, ale na druhou stranu nešlo slyšet všechny příspěvky (zároveň probíhalo až pět panelů). Já jsem měl vzhledem k mé neznalosti němčiny výběr ulehčen, v každém bloku byla vždy jen jedna prezentace v angličtině. Program jsem tedy zahájil prezentací na téma *Clash of Civilizations or Unity in Diversity?* Lukásze Fajfery z univerzity v Erfurtu. Ve své práci se zabýval vztahem pravoslaví k Evropské unii a výchozí teorií mu byl „střet civilizací“ od Samuela Huntingtona. Dle jeho názoru se tato teorie v případě „střetu“ západní a slovansko-pravoslavné civilizace ukázala jako neplatná. Jeho největším argumentem proti této teorii bylo zapojení Bulharska a Rumunska do evropských struktur, EU a NATO.² Hned následující příspěvek byl tím nejzajímavějším, co jsem na symposiu slyšel. Friederika Dreyer a Danijel Cubelic z pořádající univerzity pod názvem *The Body Gave You Everything* představili queer religiozitu. Na základě terénního výzkumu v okolí Heidelbergu a na internetu vytvořili obecněji platné hypotézy. Tyto hypotézy pokryly zatím opomíjenou oblast vztahů mezi tělem, genderem, sexualitou, identitou jedince a duchovní vírou. Po prezentaci následovala bouřlivá diskuze, která se z anglické zvrhla v německou a ukázala, že toto téma vzbudilo velký zájem. Ve výměně názorů jsme pokračovali i na skvělém obědě v univerzitní menze, která je dokonalou ukázkou spojení historické budovy a moderního interiéru. Po obědě Stephen Germany z Atlanty srovnával popis přírodních sil v židovské a křesťanské apokalyptické literatuře. Jako poslední páteční anglická prezentace byly *Novinky*

¹ Symposia jsem se zúčastnil s podporou stipendijního programu filozofické fakulty pro aktivní účast na konferencích.

² Nutno podotknout, že stejný problém jsme řešili v letním semestru v rámci mimořádného kurzu *Religion and Values in Central-Eastern Europe* s Dr. Innou Naletovou a nedobrali jsme se tak jednoznačného výsledku.

z *hnutí Haré Kršna*. Na tuto prezentaci jsem se velice těšil, ale autor Ben Heinemann z univerzity v Münsteru ji zcela nezvládl a dočkali jsme se pouhé apologetiky hnutí, jehož je Ben Heinemann členem. Po přestávce na večeri následovala veřejná přednáška profesorů Michaela Bergunfera a Inkena Prohla na téma současných metodologických přístupů v religionistice. V aule nového filozofického semináře se sešlo více než 300 posluchačů. Po přednášce se diskutovalo hlavně o roli filozofie náboženství a jejím vztahu k religionistickému bádání. Nebýt veřejné přednášky, byl by jediným učitelem religionistiky z Heidelbergu, kterého bych býval viděl, zpěvák kapely Shy Guy At The Show, Sebastian Emling. Jeho kapela obstarala hudební doprovod páteční religionistické party.

Sobotní dopoledne mi vyplnila přednáška Anji-Marii Bassimir z Tübingenu, která se věnovala vlivu evangelikálních kruhů na prezidentskou kampaň v USA v roce 2000. Odpoledne bylo věnováno workshopům z většiny teoretickým, ale nechyběla ani návštěva mešity v Mannheimu nebo praktický workshop jógy. Před tím vším jsem dal přednost možnosti v klidu si prohlédnout univerzitní knihovnu, nakoupit suvenýry a po podvečerní procházce Stezkou filozofů jsem přišel až na prezentaci závěrů workshopů. Hned poté následovala přímo na dvoře filozofického semináře velká grilovací party.

V neděli pak následovaly poslední dva bloky přednášek. Klaus Brand z univerzity v Münsteru se ve své práci *Between Science and Religion* věnoval takovým fenoménům jakými jsou hypnóza, telepatie, astrologie, psychoanalýza či spiritualismus. Na základě dotazníku, který byl rozdělen na dvě oblasti, Přístupy a Aktivity, jasně demonstroval rozdíly mezi vědou a pseudovědou. Kořeny této dichotomie hledá ve středověku. Místo v poslední skupině zbylo na mojí prezentaci výsledků půlročního studijního pobytu na Bali. Německé publikum přistupovalo k tématu značně odlišně, což se odrazilo na diskusi, kde mezi nejžhavější témata patřily ekonomické aspekty balijských tanců a gender problematika.

Studentské symposium ukázalo, že čím mladší studenti, tím divnější témata. „Ezoterický nacismus“, religiózní přesahy hnutí Anonymních alkoholiků, „queer religiozita“, rozdílné hodnoty „skutečných“ a „vymyšlených“ bohů nebo „UFO a andělé“ jistě nepatří k běžným tématům religionistických konferencí. Nutno ovšem dodat, že studenti doktorského studia se drželi již konvenčnějších témat.

Doufejme, že příští rok se osmělí více brněnských studentů, využijí mimořádné možnosti prezentovat svoje téma na mezinárodním poli a sami poznají i jiné přístupy ke studiu náboženství. Z Heidelbergu se vracím nejen s mikinou s logem této univerzity, ale také pln dojmů, zážitků, nových podnětů, nápadů a připomínek k dalšímu studiu. Doufám, že tento článek bude impulsem k hojnější účasti českých (potažmo středoevropských) studentů religionistiky v příštích letech, což by naši němečtí kolegové uvítali.